SKLEP SVETA

z dne 26. aprila 2010

o dopolnitvi Zakonika o schengenskih mejah glede varovanja zunanjih meja na morju v okviru operativnega sodelovanja, ki ga usklajuje Evropska agencija za upravljanje in operativno sodelovanje na zunanjih mejah držav članic Evropske unije

(2010/252/EU)

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Uredbe (ES) št. 562/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2006 o Zakoniku Skupnosti o pravilih, ki urejajo gibanje oseb prek meja (Zakonik o schengenskih mejah) ([1]), in zlasti člena 12(5) Uredbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Namen varovanja meja je preprečiti nezakonite prehode meja, odvračati čezmejno kriminaliteto in prijeti osebe, ki so nezakonito prestopile mejo, oziroma sprejeti druge ukrepe proti njim. Varovanje meja bi moralo učinkovito preprečevati in odvračati osebe od tega, da bi se izogibale kontroli na mejnih prehodih, ter odkrivati nezakonito prehajanje zunanjih meja.

(2) Za usklajevanje operativnega sodelovanja med državami članicami je odgovorna Evropska agencija za upravljanje in operativno sodelovanje na zunanjih mejah držav članic Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: Agencija), da bi se olajšala uporaba prava Unije, vključno na področju varovanja meja. V okviru operativnega sodelovanja, ki ga usklajuje Agencija, in za njegovo nadaljnjo krepitev so potrebna dodatna pravila v zvezi z dejavnostmi varovanja meja, ki jih izvajajo pomorske in zračne enote ene države članice na mejah na morju drugih držav članic.

(3) V skladu z Uredbo (ES) št. 562/2006 in splošnimi načeli prava Unije bi morali biti ukrepi, sprejeti med operacijo varovanja, sorazmerni z zastavljenimi cilji in v celoti spoštovati temeljne pravice ter pravice beguncev in prosilcev za azil, med drugim zlasti prepoved vračanja. Države članice zavezujejo določbe pravnega reda s področja azila, zlasti Direktiva Sveta 2005/85/ES z dne 1. decembra 2005 o minimalnih standardih glede postopkov za priznanje ali odvzem statusa begunca v državah članicah ([2]), v zvezi s prošnjami za azil, vloženimi na ozemlju države članice, vključno na meji ali na tranzitnih območjih države članice.

(4) Evropski svet je na zasedanjih 18. in 19. junija 2009 ter 29. in 30. oktobra 2009 poudaril, da je treba okrepiti operacije za nadzor meja, ki jih usklajuje Agencija, in določiti jasna pravila za delovanje skupnih patrulj. Evropski svet je na junijskem zasedanju opozoril tudi na to, da je treba določiti pravila o izkrcavanju rešenih oseb.

(5) Upoštevati bi bilo treba dejstvo, da se operacije varovanja meja, ki jih usklajuje Agencija, izvajajo v skladu z operativnim načrtom ter v skladu s časovnim načrtom in navodili, ki jih izda center za usklajevanje, v katerem so zastopane sodelujoče države članice in Agencija, ter da se pred začetkom operacij določi ena ali več držav članic gostiteljic, katerih meje bodo pregledane.

(6) Izvajanje tega sklepa ne posega v delitev pristojnosti med Unijo in državami članicami in nima vpliva na obveznosti držav članic po Konvenciji Združenih narodov o mednarodnem pomorskem pravu, Mednarodni konvenciji o varstvu človeškega življenja na morju, Mednarodni konvenciji o iskanju in reševanju na morju, Konvenciji Združenih narodov proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu in njenem Protokolu proti tihotapljenju migrantov po kopnem, morju in zraku, Konvenciji o statusu beguncev, Konvenciji za varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter drugih ustreznih mednarodnih instrumentih.

(7) Pri izvajanju operacije varovanja meja na morju lahko pride do primerov, v katerih je treba pomagati osebam, ki so v nevarnosti.

([1]) UL L 105, 13.4.2006, str. 1.

([2]) UL L 326, 13.12.2005, str. 13.

(8) V skladu z mednarodnim pravom nalaga vsaka država poveljniku ladje, ki plove pod njeno zastavo, dolžnost, da v taki meri, kot je to mogoče brez resne nevarnosti za ladjo, posadko ali potnike, pomaga vsaki osebi, ki jo najde na morju v življenjski nevarnosti, in kakor hitro je mogoče pomaga osebam, ki so v nevarnosti. Takšno pomoč bi bilo treba zagotoviti ne glede na narodnost ali status oseb, ki potrebujejo pomoč, in ne glede na okoliščine, v katerih se nahajajo.

(9) Da bi v tovrstnih primerih zagotovili boljše usklajevanje med državami članicami, ki sodelujejo v operacijah in zaradi lažjega izvajanja takšnih operacij, bi bilo treba v ta sklep vključiti nezavezujoče smernice. Ta sklep ne bi smel vplivati na pristojnosti organov za iskanje in reševanje, in tudi ne na zagotavljanje usklajevanja in sodelovanja, tako da se rešene osebe lahko prepeljejo na varen kraj.

(10) Ta sklep spoštuje temeljne pravice ter upošteva načela, priznana zlasti z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah, med njimi še posebej človekovo dostojanstvo, prepoved mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja, pravico do svobode in varnosti, načelo nevračanja, prepoved diskriminacije ter pravice otrok. Države članice bi morale uporabljati ta sklep v skladu z navedenimi pravicami in načeli.

(11) Ker ciljev tega sklepa, to je sprejetja dodatnih pravil za varovanje meja na morju, ki ga opravljajo mejni policisti, katerih delo usklajuje Agencija, države članice ne morejo zadovoljivo doseči zaradi različnega prava in prakse in ker te cilje zaradi večnacionalne narave operacij lažje doseže Unija, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe. Skladno z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta sklep ne presega okvirov, ki so potrebni za doseganje navedenih ciljev.

(12) V skladu s členoma 1 in 2 Protokola št. 22 o stališču Danske, ki je priložen k Pogodbi o Evropski uniji in Pogodbi o delovanju Evropske unije, Danska ne sodeluje pri sprejetju tega sklepa, ki zato zanjo ni zavezujoč in se v njej ne uporablja. Ker ta sklep nadgrajuje schengenski pravni red, se Danska v skladu s členom 4 navedenega protokola v šestih mesecih od dne, ko Svet sprejme ta sklep, odloči, ali bo ta sklep prenesla v svoje nacionalno pravo.

(13) Ta sklep predstavlja za Islandijo in Norveško razvoj določb schengenskega pravnega reda v smislu Sporazuma med Svetom Evropske unije in Republiko Islandijo ter Kraljevino Norveško o pridružitvi obeh k izvajanju, uporabi in razvoju schengenskega pravnega reda [1], ki sodijo na področje iz točke A člena 1 Sklepa Sveta 1999/437/ES [2] z dne 17. maja 1999 o nekaterih izvedbenih predpisih za uporabo navedenega sporazuma.

(14) Ta sklep predstavlja za Švico razvoj določb schengenskega pravnega reda v smislu Sporazuma med Evropsko unijo, Evropsko skupnostjo in Švicarsko konfederacijo o pridružitvi Švicarske konfederacije k izvajanju, uporabi in razvoju schengenskega pravnega reda [3], ki sodijo na področje iz točke A člena 1 Sklepa 1999/437/ES, v povezavi s členom 3 Sklepa Sveta 2008/146/ES [4] o sklenitvi navedenega sporazuma v imenu Evropske skupnosti.

(15) Ta sklep predstavlja za Lihtenštajn razvoj določb schengenskega pravnega reda v smislu Protokola med Evropsko unijo, Evropsko skupnostjo, Švicarsko konfederacijo in Kneževino Lihtenštajn o pristopu Kneževine Lihtenštajn k Sporazumu med Evropsko unijo, Evropsko skupnostjo in Švicarsko konfederacijo o pridružitvi Švicarske konfederacije k izvajanju, uporabi in razvoju schengenskega pravnega reda, ki sodijo na področje iz točke A člena 1 Sklepa 1999/437/ES v povezavi s členom 3 Sklepa Sveta 2008/261/ES [5] z dne 28. februarja 2008 o podpisu navedenega protokola v imenu Evropske skupnosti.

(16) Ta sklep predstavlja razvoj določb schengenskega pravnega reda, pri katerem Združeno kraljestvo ne sodeluje v skladu s Sklepom Sveta 2000/365/ES z dne 29. maja 2000 o prošnji Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irska za sodelovanje pri izvajanju nekaterih določb schengenskega pravnega reda [6]. Združeno kraljestvo torej ne sodeluje pri sprejetju tega akta, ki zato zanj ni zavezujoč in se v njem ne uporablja.

(17) Ta sklep predstavlja razvoj določb schengenskega pravnega reda, pri katerem Irska ne sodeluje v skladu s Sklepom Sveta 2002/192/ES z dne 28. februarja 2002 o prošnji Irske, da sodeluje pri izvajanju nekaterih določb schengenskega pravnega reda [7]. Irska torej ne sodeluje pri sprejetju tega akta, ki zato zanjo ni zavezujoč in se v njej ne uporablja.

---

[1] UL L 176, 10.7.1999, str. 36.
[2] UL L 176, 10.7.1999, str. 31.
[3] UL L 53, 27.2.2008, str. 52.
[4] UL L 53, 27.2.2008, str. 1.
[5] UL L 83, 26.3.2008, str. 3.
[6] UL L 131, 1.6.2000, str. 43.
[7] UL L 64, 7.3.2002, str. 20.

(18) Odbor za Zakonik o schengenskih mejah, s katerim je bilo 19. oktobra 2009 opravljeno posvetovanje, svojega mnenja ni izdal, zato je Komisija v skladu s točko (a) člena 5a(4) Sklepa Sveta 1999/468/ES z dne 28. junija 1999 o določitvi postopkov za uresničevanje Komisiji podeljenih izvedbenih pooblastil [1] Svetu predložila predlog ukrepov, ki bi jih bilo treba sprejeti, hkrati pa ga je poslala tudi Evropskemu parlamentu –

SPREJEL NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Za varovanje zunanjih meja na morju v okviru operativnega sodelovanja med državami članicami, ki ga usklajuje Evropska agencija za upravljanje in operativno sodelovanje na zunanjih mejah držav članic Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: Agencija), veljajo pravila, določena v delu I Priloge. Ta pravila in nezavezujoče smernice iz dela II Priloge so sestavni del operativnega načrta, oblikovanega za vsako operacijo, ki jo usklajuje Agencija.

Člen 2

Ta sklep je naslovljen na države članice v skladu s pogodbami.

V Luxembourgu, 26. aprila 2010

Za Svet

Predsednik

M. Á. MORATINOS

[1] UL L 184, 17.7.1999, str. 23.

PRILOGA

DEL 1

Pravila za operacije na mejah na morju, ki jih usklajuje Agencija

1. **Splošna načela**

1.1 Ukrepi, sprejeti za namene operacij varovanja, se izvajajo v skladu s temeljnimi pravicami in na način, ki ne ogroža varnosti zajetih ali rešenih oseb ter sodelujočih enot.

1.2 Nobena oseba se ne izkrca ali drugače preda organom države, ki krši načelo nevračanja ali v kateri obstaja tveganje izgona ali vrnitve v drugo državo, ki krši navedeno načelo. Brez poseganja v odstavek 1.1 se zajete ali rešene osebe na primeren način obvestijo, tako da lahko navedejo razloge za domnevo, da bi izkrcanje na načrtovanem mestu pomenilo kršitev načela nevračanja.

1.3 V vseh operacijah se upoštevajo posebne potrebe otrok, žrtev trgovine z ljudmi, oseb, ki potrebujejo nujno zdravniško pomoč, oseb, ki potrebujejo mednarodno zaščito, in drugih oseb v izrazito ranljivem položaju.

1.4 Države članice zagotovijo, da so mejni policisti, ki sodelujejo v operaciji varovanja, usposobljeni v zvezi z zadevnimi določbami na področju človekovih pravic in begunskega prava ter da poznajo mednarodni sistem iskanja in reševanja.

2. **Zajetje**

2.1 Ko je ladja ali drugo plovilo (v nadaljnjem besedilu: ladja) odkrita, se ji sodelujoča enota približa, da ugotovi njeno identiteto in državno pripadnost, ter jo pred sprejetjem nadaljnjih ukrepov opazuje z varne razdalje. Informacije o ladji se takoj sporočijo centru za usklajevanje, vzpostavljenemu v okviru in za namene operacij na morju, ki jih koordinira Agencija.

2.2 Če ladja namerava vstopiti ali je že vstopila v zunanji pas ali teritorialne vode države članice, ki ne sodeluje v operaciji, se informacije o ladji sporočijo centru za usklajevanje, ki jih posreduje zadevni državi članici.

2.3 Informacije o ladjah, za katere se sumi, da se ukvarjajo z nezakonitimi dejavnostmi na morju, ki niso zajete v obseg operacije, se sporočijo centru za usklajevanje, ki te informacije predloži zadevnim državam članicam.

2.4 Ukrepi, sprejeti med operacijo varovanja zoper ladje ali druga plovila, za katera obstajajo utemeljeni razlogi za sum, da prevažajo osebe, ki se nameravajo izogniti kontrolam na mejnih prehodih, lahko vključujejo:

(a) zahtevanje informacij in dokumentacije o lastništvu, registraciji in podrobnostih o potovanju, ter o identiteti, narodnosti in drugih pomembnih podatkih o osebah na ladji;

(b) zaustavitev ladje, vkrcanje na ladjo in preiskavo ladje, njenega tovora in oseb na ladji ter zaslišanje oseb na ladji;

(c) opozorilo osebam na ladji, da nimajo dovoljenja za prehod meje in da se lahko osebam, ki usmerjajo plovilo, naložijo kazni za omogočanje potovanja;

(d) zaseg ladje in odvzem prostosti osebam na ladji;

(e) navodilo, da mora ladja spremeniti smer, tako da zapusti teritorialne vode ali zunanji pas oziroma se izogne vstopu vanj, spremljanje plovila ali plovbo v bližini ladje, dokler ta ustrezno ne spremeni smeri;

(f) prevoz ladje ali oseb na ladji v tretjo državo oziroma drugačno predajo ladje ali oseb na ladji organom tretje države;

(g) prevoz ladje ali oseb na ladji v državo članico gostiteljico ali drugo državo članico, ki sodeluje v operaciji.

2.5 Ukrepi iz odstavka 2.4 se sprejmejo pod naslednjimi pogoji:

2.5.1 Teritorialne vode in zunanji pas

2.5.1.1 Ukrepi iz odstavka 2.4 se sprejmejo na podlagi dovoljenja in v skladu z navodili države članice gostiteljice, ki jih sodelujoči enoti predloži center za usklajevanje. V ta namen sodelujoča enota državi članici gostiteljici prek centra za usklajevanje sporoči, ali je poveljnik zajete ladje zahteval, da se uradno obvesti diplomatski agent ali konzularni uradnik države zastave.

2.5.1.2 Morebitne operativne dejavnosti v teritorialnih vodah ali zunanjem pasu države članice, ki ne sodeluje v operaciji, se opravijo v skladu z dovoljenjem obalne države. Center za usklajevanje se obvesti o vseh stikih z obalno državo in posledičnih ukrepih.

2.5.2 Odprto morje zunaj zunanjega pasu

2.5.2.1 Če ladja plove pod zastavo ali nosi znak registracije pripadnosti države članice, ki sodeluje v operaciji, se ukrepi iz odstavka 2.4 sprejmejo na podlagi dovoljenja države zastave. Dovoljenje izda ali preda predstavnik navedene države članice pri centru za usklajevanje.

2.5.2.2 Če ladja plove pod zastavo ali nosi znak registracije države članice, ki ne sodeluje v operaciji, ali tretje države, se od države zastave zahteva potrditev registracije po ustrezni poti, in če je državna pripadnost potrjena, je država zastave v skladu s Palermskim protokolom proti tihotapljenju migrantov, zaprošena za dovoljenje za sprejetje ukrepov iz odstavka 2.4.

Center za usklajevanje se obvesti o vseh stikih z državo zastave.

2.5.2.3 Če ladja plove pod tujo zastavo ali noče izobesiti svoje zastave, vendar obstajajo utemeljeni razlogi za sum, da ladja dejansko pripada isti državi kot sodelujoča enota, sodelujoča enota preveri pravico ladje, da plove pod svojo zastavo. V ta namen lahko pošlje k sumljivi ladji čoln pod poveljstvom oficirja. Če obstaja sum tudi potem, ko se preverijo listine, sme na ladji preiti k nadaljnjemu pregledovanju, ki se mora opraviti z vso možno obzirnostjo. Z državo, pod katere zastavo domnevno plove ladja, se po ustrezni poti vzpostavi stik.

2.5.2.4 Če ladja plove pod tujo zastavo ali noče izobesiti svoje zastave, vendar obstajajo utemeljeni razlogi za sum, da ladja dejansko pripada drugi državi članici, ki sodeluje v operaciji, se pravica ladje do plovbe pod njeno zastavo preveri na podlagi dovoljenja navedene države članice. Dovoljenje izda ali preda predstavnik navedene države članice pri centru za usklajevanje.

Če se v navedenih primerih izkaže, da je sum glede državne pripadnosti ladje utemeljen, se ukrepi iz odstavka 2.4 sprejmejo pod pogoji iz odstavka 2.5.2.1.

2.5.2.5 Če obstajajo utemeljeni razlogi za sum, da je ladja brez državne pripadnosti ali se lahko izenači z ladjo brez državne pripadnosti, sodelujoča enota preveri pravico ladje do plovbe pod njeno zastavo. V ta namen lahko pošlje k sumljivi ladji čoln pod poveljstvom oficirja. Če obstaja sum tudi potem, ko se preverijo listine, sme na ladji preiti k nadaljnjemu pregledovanju, ki se mora opraviti z vso možno obzirnostjo.

Ukrepi iz odstavka 2.4 se sprejmejo, če se sum, da je ladja brez državne pripadnosti, izkaže za utemeljenega in če obstajajo utemeljeni razlogi za sum, da se ladja ukvarja s tihotapljenjem migrantov po morju, kakor je to opredeljeno v Protokolu proti tihotapljenju migrantov po kopnem, morju in zraku, ki dopolnjuje Konvencijo Združenih narodov proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu.

Ladja je brez državne pripadnosti ali se lahko izenači z ladjo brez državne pripadnosti, kadar ladji nobena država ni podelila pravice, da plove pod njeno zastavo, ali kadar plove pod zastavami dveh ali več držav, ki jih uporablja po svoji izbiri.

2.5.2.6 Dokler ni izdano dovoljenje države zastave, se ladja opazuje z varne razdalje. Brez izrecnega dovoljenja države zastave se ne sprejmejo nobeni drugi ukrepi, razen tistih, ki so potrebni za zmanjšanje neposredne ogroženosti življenja oseb v skladu z oddelkom 1 dela II, ali tistih, ki izhajajo iz zadevnih dvostranskih ali večstranskih sporazumov, oziroma dokler ladja ne vstopi v zunanji pas.

DEL II

Smernice za iskanje in reševanje ter izkrcanje v okviru operacij na mejah na morju, ki jih usklajuje Agencija

1. **Iskanje in reševanje**

1.1 Države članice izvajajo obveznost nudenja pomoči osebam v nevarnosti na morju v skladu z veljavnimi določbami mednarodnih konvencij, ki urejajo iskanje in reševanje, in v skladu z zahtevami za spoštovanje temeljnih pravic. Sodelujoče enote pomagajo vsakemu plovilu in vsaki osebi, ki je na morju v nevarnosti. Takšna pomoč se zagotovi ne glede na narodnost ali status osebe in ne glede na okoliščine, v katerih se nahaja.

1.2 Kadar med operacijo varovanja meja obstaja negotovost ali zaskrbljenost glede varnosti ladje ali katere koli osebe na ladji, sodelujoča enota čim prej posreduje vse razpoložljive informacije centru za usklajevanje reševanja, pristojnemu na območju iskanja in reševanja.

Kadar se center za usklajevanje reševanja tretje države, pristojen na območju iskanja in reševanja, ne odzove na obvestilo, ki ga predloži sodelujoča enota, ta vzpostavi stik s centrom za usklajevanje reševanja države članice gostiteljice.

Medtem ko sodelujoče enote čakajo na navodila centra za usklajevanje reševanja, sprejmejo vse ustrezne ukrepe za zagotovitev varnosti zadevnih oseb.

1.3 Sodelujoče enote upoštevajo vsa pomembna dejstva in svojo oceno sporočijo pristojnemu centru za usklajevanje reševanja, in sicer zlasti glede:

(a) poslane prošnje za pomoč;

(b) sposobnosti ladje za plovbo in verjetnosti, da ladja ne bo dosegla svojega končnega namembnega kraja;

(c) števila potnikov glede na vrsto ladje (preobremenitev);

(d) razpoložljivosti potrebnih zalog (goriva, vode, hrane itd.), ki ladji omogočajo, da doseže obalo;

(e) navzočnosti usposobljene posadke in poveljstva ladje;

(f) razpoložljivosti varnostne, navigacijske in komunikacijske opreme;

(g) navzočnosti potnikov, ki nujno potrebujejo zdravniško pomoč;

(h) navzočnosti pokojnih potnikov;

(i) navzočnosti nosečnic ali otrok;

(j) vremenskih in morskih razmer.

1.4 Dejstvo, da gre za nujen primer, ni odvisno izključno od dejanske prošnje za pomoč oziroma se ne določi izključno na podlagi dejanske prošnje za pomoč.

Kadar osebe na ladji nočejo sprejeti pomoči, čeprav je videti, da gre za nujni primer, sodelujoča enota obvesti center za usklajevanje reševanja in nadaljuje izpolnjevanje svoje dolžnosti, tako da z vsemi potrebnimi ukrepi poskrbi za varnost zadevnih oseb, pri čemer se izogiba morebitnih ukrepov, ki bi lahko poslabšali položaj ali povečali možnost poškodb ali izgube življenja.

1.5 Center za usklajevanje operacije se čim prej obvesti o morebitnih stikih s centrom za usklajevanje reševanja in o ukrepih, ki jih sprejme sodelujoča enota.

1.6 Če ni ali ni več mogoče šteti, da gre za nujen primer, ali če je operacija iskanja in reševanja zaključena, sodelujoča enota po posvetovanju s centrom za usklajevanje operacije nadaljuje operacijo v skladu z delom I.

2. **Izkrcanje**

2.1 Operativni načrt določa načine izkrcanja zajetih ali rešenih oseb v skladu z mednarodnim pravom in veljavnimi dvostranskimi sporazumi. Operativni načrt ne nalaga obveznosti državam članicam, ki ne sodelujejo v operaciji.

Brez poseganja v pristojnosti centra za usklajevanje reševanja in razen če ni drugače določeno v operativnem načrtu, je treba dati prednost izkrcanju v tretji državi, iz katere je izplula ladja z osebami, ali v teritorialnih vodah ali območju iskanja in reševanja, preko katerega je plula navedena ladja, če pa to ni mogoče, je treba dati prednost izkrcanju v državi članici gostiteljici, razen če ni treba ukrepati kako drugače, da bi zagotovili varnost teh oseb.

2.2 Center za usklajevanje je obveščen o navzočnosti oseb v smislu odstavka 1.2 dela I; te informacije nato predloži pristojnim organom države članice gostiteljice. Na podlagi teh informacij se v operativnem načrtu določijo možni nadaljnji ukrepi.